

Energinet
Tonne Kjærvej 65
DK-7000 Fredericia

+45 70 10 22 44
info@energinet.dk
CVR-nr. 39 31 49 59

Dato:
19. oktober 2021

Forfatter:
SCR/SCR

ANMODNING OM UNDTAGELSE FOR TIDSFRISTEN FOR IMPLEMENTERING AF DEN EUROPÆISKE MFRR PLATFORM (MARI) 24. JULI 2022

1. Indledning

I henhold til Kommissionens forordning (EU) 2017/2195 af 23. november 2017 om fastsættelse af retningslinjer for balancering af elektricitet (herefter benævnt EBGL) anmoder Energinet hermed om undtagelse fra tidsfristen for implementering af den europæiske mFRR platform, jf. forordningens artikel 62, stk. 5, jf. artikel 20, stk. 6.

Energinet ønsker at anmode om maksimal udsættelse af tiltrædelse af den europæiske mFRR platform, og ønsker dermed udskydelse til og med 24. juli 2024. De nordiske TSO'er anmoder alle om maksimal udsættelse, men forventer at tilslutte sig den europæiske mFRR platform i Q4 2023/ Q1 2024. Energinet vil løbende holde markedsaktørerne grundigt informeret omkring tidsplaner og processer.

EBGL fastsætter i artikel 20, stk. 6, at den europæiske mFRR platform skal anvendes senest 30 måneder efter godkendelsen af forslag til rammerne for implementering af en europæisk platform for udveksling af balanceringsenergi fra frekvensgenoprettelsesreserver med manuel aktivering (mFRRIF). Den 24. januar 2020 godkendte Agency for the Cooperation of Energy Regulators (ACER), på anmodning fra alle regulerende myndigheder og i henhold til EBGL artikel 5, stk. 7, TSO'ernes forslag. Tidsfristen for anvendelsen af den europæiske mFRR platform er dermed den 24. juli 2022.

Energinet søger undtagelse fra denne tidsfrist, således at den europæiske mFRR platform først forventes anvendt fra den 24. juli 2024. Det bemærkes, at udsættelsen kun kan indrømmes én gang for en periode på højst to år jf. EBGL artikel 62, stk. 9.

Helt overordnet er anmodningen om undtagelse begrundet i, at implementering af afregning af ubalancer på 15 minutters opløsning (herefter benævnt ISP15) først implementeres i de nordiske lande den 22. maj 2023. Energinet vurderer – i lighed med de øvrige nordiske TSO'er – at

det ikke er muligt at implementere den europæiske mFRR platform før end ISP15 er implementeret, uden at forsyningsikkerheden udfordres væsentligt.

Arbejdet med implementering af den europæiske mFRR platform og dermed også grundlaget for anmodningen om undtagelse er sket i regi af det nordiske samarbejde vedrørende Nordic Balancing Model, NBM. Energinet og de øvrige nordiske TSO'ers fælles mål for anmodningen om udsættelse af tidsfristen er en sikker og kontrolleret fælles overgang til den europæiske mFRR platform, samt at opnå en samtidigt afstemt beslutning for alle de nordiske lande, der, uden ophold, sikrer fortsættelsen af det fælles nordiske balancemarked og driftssamarbejde i forbindelse med overgangen til den europæiske mFRR platform.

Fælles implementering sikrer desuden værdiskabelsen og opretholdelse af værdien af fælles nordiske balanceringsmarkeder, ligesom det fra et dansk perspektiv er væsentligt af hensyn til aktørerne, at overgang til den europæiske mFRR platform sker samtidigt i både DK1 og DK2.

Anmodningen om undtagelse sker nationalt, og de øvrige nordiske TSO'er vil fremsende en tilsvarende anmodning til deres respektive nationale regulatorer. Selvom anmodningen om undtagelse sker nationalt, er der tale om en koordineret anmodning fra de nordiske TSO'er. Anmodningen fremsættes i kontekst af et historisk operationelt og markedsføremæssigt samarbejde i det frekvensbalancerede nordiske synkronområde inklusive DK1. Opretholdelse af et fælles nordisk regulerkraftmarked og fælles nordisk IT-udvikling er hovedprioriteten bag anmodningen frem mod integrationen til det europæiske balancemarked. Fra november 2022 vil de nordiske lande overgå et nyt mFRR energiaktiveringsmarked, som samlet set er en del af den fælles nordiske overgang til den europæiske mFRR platform.

2. Juridisk grundlag

Energinet skal, ifølge artikel 20 stk. 6 i EBGL:

Senest 30 måneder efter godkendelsen af forslaget til en ramme for gennemførelse af en europæisk platform for udveksling af balanceringsenergi fra frekvensgenoprettelsesreserver med manuel aktivering eller — i det tilfælde, at alle TSO'er forelægger et forslag til ændring af den europæiske platform i henhold til stk. 5 — senest 12 måneder efter godkendelsen af forslaget til ændring af den europæiske platform skal alle TSO'er gennemføre og gøre den europæiske platform for udveksling af balanceringsenergi fra frekvensgenoprettelsesreserver med manuel aktivering operationel samt anvende den europæiske platform til at:

- a) afgive alle bud på balanceringsenergi fra alle standardprodukter vedrørende frekvensgenoprettelsesreserver med manuel aktivering*
- b) udveksle alle bud på balanceringsenergi fra alle standardprodukter vedrørende frekvensgenoprettelsesreserver med manuel aktivering med undtagelse af utilgængelige bud i henhold til artikel 29, stk. 14*
- c) bestrebe sig på at opfylde alle deres behov for balanceringsenergi fra frekvensgenoprettelsesreserver med manuel aktivering.*

Dette betyder, at Energinet, som udgangspunkt, skal tilslutte sig den europæiske platform for frekvensgenoprettelsesreserver med manuel aktivering, den såkaldte mFRR platform, MARI, senest den 24. juli 2022.

Energinet kan efter EBGL artikel 62, stk. 2, litra a anmode Forsyningstilsynet om en undtagelse fra fristerne for, hvornår Energinet skal anvende de europæiske platforme, jf. artikel 21, stk. 6 i samme:

”En TSO kan anmode om en undtagelse fra følgende krav:

a) fristerne for, hvornår en TSO skal anvende de europæiske platforme, jf. artikel [...]20, stk. 6, [...]”

Det følger af artikel 62, stk. 3, at undtagelsesprocessen skal være *”gennemsigtig, ikkediskriminerende, upartisk, veldokumenteret og baseres på en begrundet anmodning.”*

Energinet skal indgive en skriftlig anmodning til Forsyningstilsynet seks måneder inden den 24. juli 2022, som er den dato, som Energinet ønsker en undtagelse fra:

”TSO'er skal indgive en skriftlig anmodning om en undtagelse til den relevante regulerende myndighed senest seks måneder inden datoen for ikrafttrædelsen af de bestemmelser, hvorfra der ønskes undtagelse.”

Ansøgningen skal, jf. artikel 62, stk. 5 i EBGL indeholde følgende:

- a) de bestemmelser, der ønskes en undtagelse fra*
- b) den ønskede undtagelsesperiode*
- c) en detaljeret plan og tidslinje, der præciserer, hvordan gennemførelsen af de berørte bestemmelser i denne forordning vil blive håndteret og sikret efter udløbet af undtagelsesperioden*
- d) en vurdering af den ønskede undtagelses konsekvenser for tilgrænsende markeder*
- e) en vurdering af de mulige risici for integrationen af balancemarkeder i hele Europa som følge af den ønskede undtagelse.*

Forsyningstilsynet skal efter EBGL artikel 62, stk. 8 inddrage følgende aspekter ved vurderingen af anmodningen om Energinets ansøgning om undtagelse:

- a) vanskelighederne i forbindelse med gennemførelsen af den eller de omhandlede bestemmelser*
- b) risiciene ved og følgerne af den eller de omhandlede bestemmelser for så vidt angår driftssikkerheden*
- c) foranstaltninger, der er truffet for at fremme gennemførelsen af den eller de omhandlede bestemmelser*
- d) konsekvenserne af en manglende gennemførelse af den eller de omhandlede bestemmelser for så vidt angår ikkediskrimination og konkurrence med andre europæiske markedsdeltagere, navnlig for så vidt angår prisfleksibelt elforbrug og vedvarende energikilder*
- e) konsekvenserne for den generelle økonomiske effektivitet og intelligent elnetinfrastruktur*
- f) indvirkningen på andre balanceområder og generelle konsekvenser for det europæiske markeds integrationsproces*

Undtagelsen kan, jf. EBGL artikel 62 stk. 9 kun indrømmes én gang og for en periode på højst to år. Energinet ønsker dermed, med denne ansøgning, at anmode om maksimal udsættelse af

tiltrædelse af den europæiske mFRR platform, MARI, og ønsker dermed udskydelse til og med 24. juli 2024.

3. Definitioner / forkortelser

I nærværende anmodning om undtagelse anvendes de nedenfor listede forkortelser.

ACE-balancering	"Area Control Error"-balancering	Differencen mellem produktion, forbrug og udveksling på kabler
ISP15	"Imbalance Settlement Period"	Afregning af ubalancer på 15 minutters opløsning
NBM	"Nordic Balancing Model"	Program for udvikling af det nordiske balance-marked i overensstemmelse med Europæisk lovgivning. For mere information se nordicbalancingmodel
EAM	"Energy Activation Market"	Energiaktiveringsmarked
EBGL	"Electricity Balancing Guideline"	Kommissionens forordning (EU) 2017/2195 af 23. november 2017 om fastsættelse af retningslinjer for balancering af elektricitet
MARI	"Manually Activated Reserves Initiative"	Den europæiske platform for udveksling af balanceringsenergi fra frekvensgenoprettelsesreserver med manuel aktivering – den europæiske mFRR platform
PICASSO	"Platform for the International Coordination of Automated Frequency Restoration and Stable System Operation"	Den europæiske platform for udveksling af balanceringsenergi fra frekvensgenoprettelsesreserver med automatisk aktivering – den europæiske aFRR platform

4. Bestemmelser, der ønskes en undtagelse fra

Energinet anmoder om undtagelse fra EBGL artikel 20, stk. 6: Tidsfristen for anvendelse af den europæiske platform for udveksling af balanceringsenergi fra frekvensgenoprettelsesreserver med manuel aktivering, jf. artikel 62, stk. 2, litra a.

5. Ønskede undtagelsesperiode

Energinet anmoder om maksimal udsættelse på 2 år, således at den europæiske mFRR platform, MARI, først forventes anvendt efter implementering af ISP15, den 22. maj 2023, dog senest den 24. juli 2024. Den endelige dato vil blive fastsat af de nordiske TSO'er i fællesskab.

6. Udfordringen i at tilslutte sig mFRR platformen inden for den fastsatte tidsfrist

Én af forudsætningerne for at kunne tilslutte sig de europæiske balanceplatforme er at kunne måle ubalancer og afregne balanceansvarlige i samme tidsenhed, som platformene opererer i. Den europæiske mFRR platform opererer med en driftsenhed på 15 minutter. For at kunne tilslutte sig MARI, vil det derfor være nødvendigt at de nordiske TSO'er, herunder Energinet, har implementeret 15 minutters ubalanceafregning (ISP15), således at afregningsperioden for ubalancer også er tilpasset længden af driftsenheden for mFRR platformen.

I det tilfælde, at afregningsperioden for ubalancer er 60 min (som er tilfældet indtil overgangen til ISP15), og MTU'en for balancemarkedet er 15 minutter vil der ikke være incitament for en leverandør til at levere balanceringsenergi i det rigtige kvarter, dvs. i løbet af den 15 minutters periode, de er købt ind til at levere i. Dette ville i så fald medføre en kraftig forringelse af betingelserne for at drive elsystemet på en tilstrækkelig pålidelig måde.

De nordiske tilsynsmyndigheder har for nylig godkendt de nordiske TSO'ers anmodning om undtagelse i forbindelse med ændringen til ISP15¹. Det er i den forbindelse besluttet, at det nordiske område skal overgå til ISP15 den 22. maj 2023. Da det ikke er muligt at tilkoble sig den europæiske mFRR platform, inden 15 minutters ubalanceafregning er implementeret, er dette dermed den tidligst mulige dato, de nordiske lande kan tilslutte sig den europæiske mFRR platform, MARI.

Juridisk set har de nordiske lande maksimalt 14 måneder fra overgangen til ISP15 til tilkobling til de europæiske platforme for både mFRR og aFRR (hhv. MARI og PICASSO). Dette giver således mulighed for at tilslutte sig den europæiske mFRR platform i perioden 22. maj 2023 til den 24. juli 2024. I denne periode skal de nordiske TSO'er således tilslutte sig både den europæiske mFRR platform, samt den europæiske aFRR platform. De nordiske TSO'er har i fællesskab vurderet, på baggrund af nuværende viden, at det er nødvendigt med 6 måneder til at teste og forbinde de nordiske lande til den europæiske mFRR platform. Estimatet på 6 måneder er forbundet med stor usikkerhed, og det er vurderet, at det vil være yderst vanskeligt at tilkoble sig den europæiske mFRR platform før tidligst Q4 2023/Q1 2024.

Overgangen til ISP15 samt implementeringen af den nordiske AOF kræver store ændringer og automatisering af processer i Energinets og de øvrige nordiske TSO'ers kontrolcentre for at kunne opretholde forsyningssikkerheden og sikre en fortsat effektiv økonomisk håndtering af balancering i overgangsperioden til de europæiske markedsplatforme og et områdebalanceret elsystem (ACE). De nuværende procedurer er i stor udstrækning manuelle og er derfor ikke tilstrækkelige ved overgangen til det nye nordiske mFRR energiaktiveringsmarked (mFRR EAM), hvor eksisterende manuelle processer skal udføres fire gange i timen i stedet for én gang i timen som i dag, i en ny kontekst med kortere driftsenhed (15 minutter) og forventet øget intra-day handel.

De Nordiske TSO'er er endvidere specielt udfordret på, at overgangen sker samtidig med implementering af det største fælles nordiske drifts- og IT-projekt nogensinde, for ændring af synkronområdet fra et frekvensbalanceret system til et områdebalanceret system (ACE), hvor der både implementeres nye processer, markeder og it-systemer. Dette skal ske under hensyntagen til kontrolcentre, som hele tiden skal have den nødvendige understøttelse til at kunne sikre forsyningssikkerheden.

De nordiske TSO'er vurderer det overordnet set udfordrende at nå deadline for tilkobling til den europæiske mFRR platform. Årsagen til dette findes bl.a. i et stort IT-ressourcebehov til at udvikle de interne IT-systemer, der kan håndtere de krav, der stilles, både i forbindelse med implementeringen af ISP15, det nordiske mFRR EAM, samt den europæiske mFRR platform.

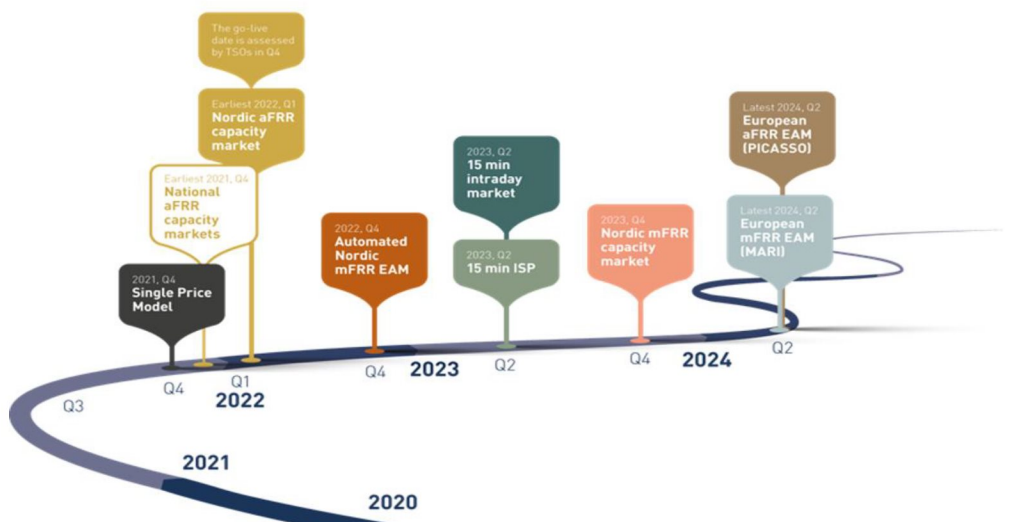
Derover pågår der en stor opgave i af forberede HVDC-forbindelserne til at kunne håndtere udvekslingen af reserver på 15 minutters niveau, samt ISP15. Nye ramperegler er under overvejelser for HVDC-forbindelser ud af det nordiske synkronområde. Det vurderes på nuværende tidspunkt, at der er en risiko for, at HVDC-forbindelserne ikke vil være i stand til at udveksle

¹ [Forsyningstilsynet godkender Energinets anmodning om en undtagelse fra at implementere 15-minutters ubalanceafregning](#)

mFRR energiaktiveringsreserver når Energinet tilkobler sig MARI. Der vil i dette tilfælde derfor udelukkende kunne udveksles reserver gennem AC-forbindelserne, og Danmark vil derfor ikke fra starten kunne udnytte det fulde potentiale af MARI platformen.

7. Foranstaltninger truffet for at lette tilslutning til den europæiske mFRR platform

De nordiske TSO'er; Statnett, Svenska kraftnät, Fingrid og Energinet etablerede i 2017 det nordiske samarbejde, Nordic Balancing Model (NBM). Samarbejdet blev etableret, fordi man fandt det strengt nødvendigt at de nordiske TSO'er koordinerede og samarbejdede omkring overgangen til de europæiske platforme for udveksling af balanceringsenergi, herunder håndteringen af både juridiske og tekniske ændringer. Dette skyldes, at de nordiske TSO'er er tæt forbundne, samt at der i norden er en tradition for at samarbejde omkring balancering af elsystemet, bl.a. igennem ét fælles regulerkraftmarked. De nordiske TSO'er koordinerer samlet set en række projekter, der skal lette overgangen til de europæiske markedsplatforme. Af disse projekter kan nævnes overgangen til ét-pris-modellen (Single Price Model), som forventes at træde i kraft 1. november 2021, automatiseret nordisk mFRR energiaktiveringsmarked, 15 min intra-day-marked, ISP15 samt nordisk aFRR kapacitetsmarked, se Figur 1: Oversigt over NBM-projekter. Det nordiske NBM-samarbejde vurderes essentielt for at imødekomme overgangen til de europæiske markedsplatforme, herunder mFRR platformen, men også overgangen til ISP15.

Figur 1: Oversigt over NBM-projekter

I dag deler de nordiske TSO'er én fælles budliste for regulerkraftbud. Aktiveringer sker manuelt gennem operatører hos Statnett og SvK. Når ISP15 implementeres, er det samtidig nødvendigt, at aktiveringen af mFRR bud også sker automatisk, da det ikke er muligt for kontrolcentrene at foretage manuelle aktiveringer fire gange i timen, samtidig med, at budstørrelsen bliver lavere og budtyperne langt mere komplekse.

For at kunne blive klar til at implementere ISP15, er det nødvendigt at implementere forskellige ændringer i de eksisterende markeder hos de nordiske TSO'er. Ændringen til ISP15 introducerer nye planer mellem budzoner hvert 15. minut, hvilket ikke gør det muligt for systemoperatøren at aktivere mFRR bud optimalt mellem de 12 nordiske budzoner, uden at overtræde kapacitetsbegrænsninger på interconnectorer eller gå på kompromis med merit-order aktiveringer.

For at løse dette problem implementerer de nordiske TSO'er en fælles mFRR Activation Optimization Function (AOF). Med AOF'en vil aktiveringerne ske på baggrund af de forventede ubalancer i hvert budområde, ud fra en merit-order liste. Indtil de nordiske TSO'er tilslutter sig den europæiske mFRR platform vil en fælles nordisk AOF foretage den optimale bududvælgelse.

I processen med implementering af den nordiske AOF vil de nordiske TSO'er gradvist konvertere både mFRR-produktet og -prissætning over til de kommende europæiske standardprodukter. Dette medfører et stort arbejde, både for TSO'erne, men også for markedsaktørerne. Den nordiske AOF ses som en nødvendig overgang mellem de nuværende manuelle procedurer til den fuldautomatiserede løsning med den europæiske mFRR platform.

Eftersom de nordiske TSO'er allerede i dag har én fælles budliste og implementerer en nordisk AOF inden overgangen til ISP15, finder de nordiske TSO'er det strengt nødvendigt, at beslutningen vedrørende anmodningen om undtagelse af tidsfristen for implementering af den europæiske mFRR platform harmoniseres mellem de nordiske regulatorer. Det anses dermed *ikke* som en mulighed, at én af de nordiske lande overgår til den europæiske mFRR platform før de øvrige lande er klar.

Ud over samarbejdet i NBM deltager Energinet, såvel som de øvrige nordiske TSO'er aktivt i de europæiske arbejdsgrupper der udvikler og definerer detaljerne markedsdesignet for den europæiske mFRR platform.

De nordiske TSO'er anmoder alle om maksimal udsættelse af tidsfristen for implementering af den europæiske mFRR platform, men arbejder mod at tilslutte sig den europæisk platform så tidligt som muligt (efter ISP15). Undervejs i processen vil Energinet, sammen med de øvrige nordiske TSO'er, holde markedsaktørerne grundigt informeret omkring tidsplaner og processer.

8. Detaljeret plan og tidslinje for tilslutning af den europæiske mFRR platform efter undtagelsesperiodens udløb

Det er besluttet at foretage tilslutningen til den europæiske mFRR platform, MARI i tre trin. Disse trin er udarbejdet i det fælles nordiske koordineringssamarbejde, NBM.

Første trin forventes at blive implementering i november 2022, hvor regulerkraftmarkedet, som det er kendt i dag med 60 minutters manuel aktivering, vil overgå til et nye mFRR energiaktiveringsmarked med 15 minutters automatiseret balancering. Der vil på dette tidspunkt være ændringer i både processer og produktkrav for de danske markedsaktører. Ændringerne vil bl.a. medføre, at markedsaktørerne skal indsende fire bud i timen, som skal sendes 45 minutter inden driftstimen. Der vil her være aktivering af de indsendte bud hvert kvarter, og budaktiveringen vil overgå til at ske automatisk.

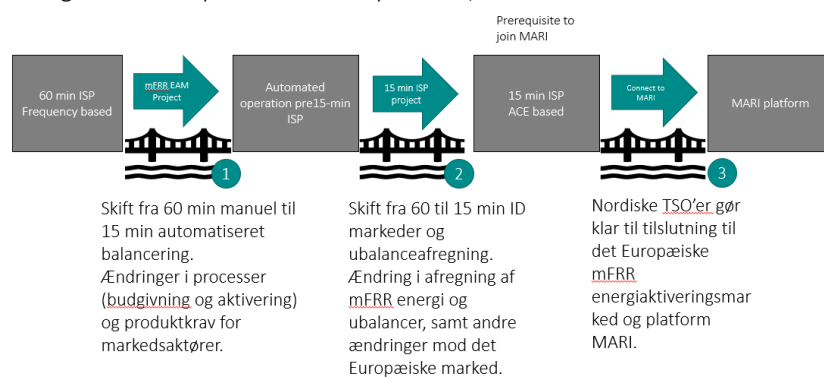
Eftersom der på dette tidspunkt endnu ikke er indført 15 minutters ubalanceafregning (ISP15) vil afregningen af mFRR energiaktiveringsbudene fortsat ske over hele timen, med højeste marginalpris som prissættende for timen.

Andet trin forventes at blive implementeret i maj 2023. På dette tidspunkt implementeres 15 minutters ubalanceafregning (ISP15), og på samme tidspunkt implementeres 15 minutters intra-day markedet. Det er fra dette tidspunkt muligt at afregne på 15 minutters opløsning, og der vil dermed være fire mFRR energipriser i timen.

Efter ændringen til ISP15 er det fortsat nødvendigt med mindre justeringer af mFRR prissætning og markedsspecifikationer, før det er muligt at tilslutte sig den europæiske mFRR platform. Disse justeringer er primært relateret til brugen af specialprodukter, såsom langsomme reserver og prissætningen. Derudover vurderes det nødvendigt at både se og lære fra effekterne ved at overgå til ISP15, førend den næste store markedsændring indføres.

Det er således vurderet, at det ikke er muligt at overgå direkte til den europæiske mFRR platform, samtidig med, at ISP15 implementeres. Det er i den forbindelse vurderet, at der er behov for 6 måneder til udvikling og test, før de nordiske TSO'er er klar til at tilslutte sig den europæiske mFRR platform, MARI. Det vil dermed tidligst være muligt at tilkoble sig den europæiske mFRR platform, MARI, i Q4 2023 / Q1 2024.

De tre trin mod tilslutningen af den europæiske mFRR platform, MARI, er vist i Figur 2: Tre trin mod tilslutning til den europæiske markedsplatform, MARI nedenfor.

Figur 2: Tre trin mod tilslutning til den europæiske markedsplatform, MARI

Ved tilslutning til den nordiske mFRR platform i november 2022 vil Energinet gå fra at bruge et manuelt mFRR energiaktiveringsmarked til et automatiseret nordisk marked. Algoritmen, der styrer den nordiske mFRR platform og algoritmen der styrer den europæiske mFRR platform, ligner hinanden meget. Ændringen ved overgangen til den europæiske mFRR platform er dermed hovedsageligt en justering af visse budattributter og en ændring i minimums- og maksimumsprisen for ubalancer. Det største skridt mod et europæiske standardprodukt vil derfor blive taget allerede i november 2022.

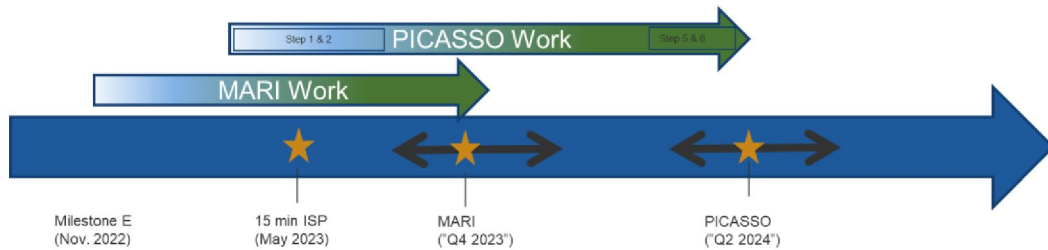
8.1 Ønske om hurtigst mulig tilkobling til den europæiske mFRR platform efter ISP15

Efter det sidste trin, ISP15, ønsker de nordiske TSO'er at tilkoble sig de europæiske markedsplatforme så hurtigt som muligt. Dette skyldes først og fremmest, at TSO'er har en økonomisk interesse i at blive en del af større og harmoniserede markeder. Denne interesse blev allerede identificeret i 2013 i et studie, der viste signifikante fordele ved at danne et fælles nordisk-tysk marked². Samtidig arbejder de nordiske TSO'er generelt set for at give de nordiske markedsaktører adgang til de europæiske platforme og dermed større markeder. Dertil kommer, at integration af de europæiske markedsplatforme for balancerings er ét af hovedmålene for NBM-programmet.

Efter implementeringen af den europæiske mFRR platform er det, som nævnt ovenfor, estimeret, at det kræver yderligere 6 måneder, før de nordiske lande kan tilslutte sig den europæiske aFRR platform, PICASSO. Årsagen til dette findes bl.a. i, at det er de samme ressourcer, som gør

² Feasibility study regarding the cooperation between the German and Nordic pilot projects on electricity balancing, Consentec, 2013

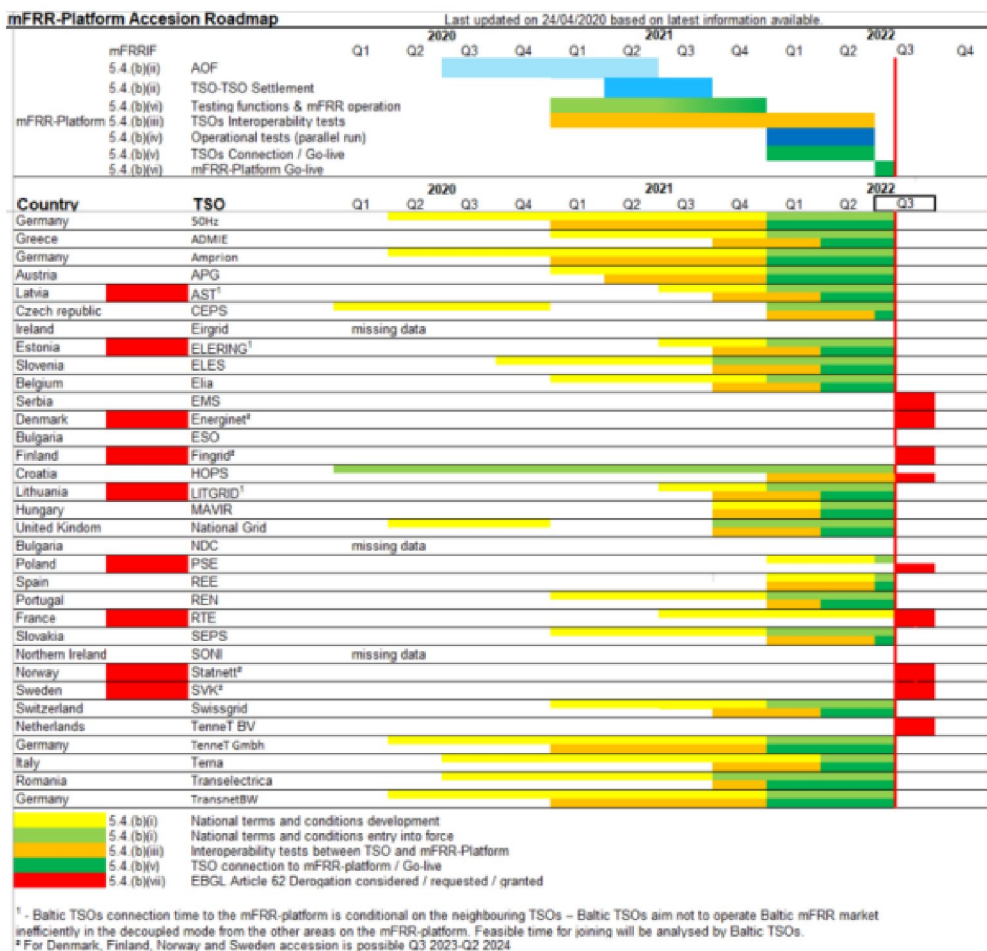
klar til tilkoblingen af MARI, som skal gøre klar til at implementere PICASSO. Det vurderes derfor ikke muligt at implementere de to platforme simultant. Tidsplanen for implementering af de to platforme er vist i **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** nedenfor.

Figur 3: Tidsplan for implementering af MARI og PICASSO

Det er blandt de nordiske TSO'er vurderet, at der er en stor risiko forbundet med at arbejde forud for ovenstående tidsplan. Det vurderes derfor ikke, på trods af at de nordiske TSO'er ønsker at tilslutte sig den europæiske mFRR markedsplatform så hurtigt som muligt, at det er muligt at tilslutte sig den europæiske mFRR platform før tidligst Q4 2023 / Q1 2024.

Ud over de nordiske lande, overvejer, eller ansøger, følgende lande om undtagelse for tidsfristen for implementering af den europæiske mFRR platform 24. juli 2022; Letland, Estland, Litauen, Polen og Frankrig. Det fulde potentiale af den fælles europæiske mFRR platform vil derfor først opnås når samtlige lande har tilkoblet sig platformen.

Figur 4: Accession Roadmap, den europæiske mFRR platform

9. Konsekvenser af en senere tilslutning af den europæiske mFRR platform

I de følgende afsnit gennemgås konsekvenserne af en senere tilslutning af den europæiske mFRR platform. Det bemærkes, at konsekvensanalysen er lavet i overensstemmelse med artikel 62 i EBGL, men at Energinet vurderer, at det ikke er praktisk muligt at tilslutte sig den europæiske mFRR platform den 24. juli 2022, og samtidig opretholde driftssikkerheden.

9.1 Konsekvenser for tilgrænsende markeder

I overensstemmelse med artikel 62, stk. 5, litra d i EBGL skal Energinet foretage en vurdering af den ønskede undtagelses konsekvenser for tilgrænsende markeder.

Samlet set er det vurderet, at der er en signifikant fælles europæisk samfundsøkonomisk gevinst ved at foretage en integration af de europæiske balancemarkeder. Denne gevinst forventes at stige med tilførslen af mere VE, og er i 2030 vurderet til samlet set at være i omegnen af 3 milliarder euro per år³.

Da de nordiske lande allerede i dag har et velfungerende regulerkraftmarked (mFRR energiaktiveringsmarked), hvor der årligt opnås gevinster på omkring 200 millioner euro forventes det ikke, at udskydelsen af deltagelse i den europæiske markedsplatform vil have en stor økonomisk effekt på den nordiske region. Den økonomiske konsekvens ved at vente 24 måneder med tilslutningen af den europæiske mFRR platform er derfor vurderet til at være begrænset.

Følgende markeder betragtes som tilgrænsende til det nordiske marked: Baltikum (Estland, Letland, Litauen), Polen, Tyskland, Holland og Storbritannien. Rusland betragtes ikke, da de ikke følger EBGL, og der kun er bilateral handel mellem Finland og Rusland.

Energinet betragter de tyske og hollandske markeder som tilgrænsende markeder.

Tyskland og Holland kan opleve en samfundsøkonomisk gevinst, når norden tilslutter sig den europæiske mFRR platform. Dette skyldes, at balanceringspriserne historisk set har været højere i Tyskland og Holland end i norden. Effekten vurderes dog at være usikker og afhænger af prisbilledet i henholdsvis det nordiske område og Tyskland og Holland, hvor priserne den senere tid har nærmet sig hinanden. Den samfundsøkonomiske gevinst i Tyskland og Holland vil derfor udskydes fra juli 2022 til senest juli 2024, når de nordiske lande tilslutter sig den europæiske mFRR platform.

9.2 Konsekvenser for integration af balancemarkeder i hele Europa

I overensstemmelse med artikel 62, stk. 5, litra e i EBGL skal Energinet foretage en vurdering af de mulige risici for integrationen af balancemarkeder i hele Europa som følge af den ønskede undtagelse.

Det er Energinets vurdering, at konsekvenserne af en senere tilslutning vil være meget små eller ikke eksisterende.

9.3 Konsekvenser for så vidt angår driftssikkerheden

I overensstemmelse med artikel 62, stk. 8 litra b i EBGL skal Energinet foretage en vurdering af de mulige risici ved, og følgerne af, en senere tilslutning af den europæiske mFRR platform for

³ Samlet set for både aFRR, mFRR og FRR

så vidt angår driftssikkerheden. I artikel 3, stk. 2, litra f præciseres at medlemsstaterne, de relevante regulerende myndigheder og systemoperatørerne skal respektere det ansvar, der er pålagt den relevante TSO med henblik på at sikre systemsikkerheden, herunder i henhold til kravene i national lovgivning.

Hensynet til forsyningssikkerheden er den primære årsag til, at Energinet og de øvrige nordiske TSO'er ønsker at opretholde det fælles nordiske regulerkraftmarked, og herunder implementeringen af det nye nordiske mFRR energiaktiveringsmarked.

Hvis Energinet, uden hensyntagen til det nordiske samarbejde, besluttede at implementere den europæiske mFRR platform ville det udfordre samarbejdet i det fælles nordiske regulerkraftmarked og dermed driftssikkerheden i DK1 og det nordiske synkrone system. Dette vil være i modstrid med Energinets prioritet om opretholdelse af det fælles nordiske regulerkraftmarked hen imod de fælles europæiske markeder.

For Energinet er et fælles nordisk mFRR marked afgørende for den nuværende håndtering af balancen i et elsystem med meget VE produktion. Uden adgang til fælles nordiske reserver og endnu ingen adgang til europæiske platforme for mFRR vil driftssikkerheden være udfordret.

9.4 Konsekvenser for så vidt angår ikkediskrimination og konkurrence med andre europæiske markedsdeltagerne

I overensstemmelse med artikel 62, stk. 8, litra d i EBGL skal Energinet foretage en vurdering af de mulige konsekvenserne af en manglende gennemførelse af den eller de omhandlede bestemmelser for så vidt angår ikkediskrimination og konkurrence med andre europæiske markedsdeltagere, navnlig for så vidt angår prisfleksibelt elforbrug og vedvarende energikilder.

Det er Energinets vurdering, at en senere tilslutning til den europæiske mFRR platform ikke vil have nogen væsentlige konsekvenser for ikkediskrimination og konkurrence med de andre europæiske markedsdeltagere. Dette vurderes også at være gældende for at vidt angår prisfleksibelt elforbrug og vedvarende energikilder. Dette skyldes for det første, at store dele af det europæiske standardprodukt introduceres allerede når de nordiske lande overgår til det nye nordiske mFRR energiaktiveringsmarked (mFRR EAM) i november 2022, herunder en lavere budstørrelse og flere budatributter.

Derudover har flertallet af de europæiske TSO'er planlagt en senere tilslutning af den europæiske mFRR platform, og kun 8 ud af 25 TSO'er planlægger at tilslutte sig den europæiske mFRR platform den 24. juli 2022, jf. accession roadmap på Figur 4. Dette betyder generelt, at den økonomiske effekt af at have én samlet europæisk mFRR platform udskydes til, at alle lande har tilsluttet sig platformen.

9.5 Konsekvenser for den generelle økonomiske effektivitet og intelligent elnetinfrastruktur

I overensstemmelse med artikel 62, stk. 8, litra e i EBGL skal Energinet foretage en vurdering af de mulige konsekvenserne for den generelle økonomiske effektivitet og intelligent elnetinfrastruktur.

Det er Energinets vurdering, at en senere tilslutning til den europæiske mFRR platform ikke vil have nogen væsentlige konsekvenser for den generelle økonomiske effektivitet og intelligent elnetinfrastruktur. Som beskrevet i afsnit 9.4 har flertallet af de europæiske TSO'er planlagt en

senere tilslutning af den europæiske mFRR platform. Den generelle økonomiske effektivitet udskydes dermed til, at alle lande har tilsluttet sig platformen.

Konsekvenserne for intelligent elnetinfrastruktur forventes allerede at blive forbedret, de nordiske lande implementerer det nye mFRR energiaktiveringsmarked i november 2022, og Energinet sammen med resten af norden skifter til ét standardprodukt.

9.6 Konsekvenser på forward, day-ahead og intraday markederne

I overensstemmelse med artikel 62, stk. 8, litra f i EBGL skal Energinet foretage en vurdering af de mulige indvirkninger på andre balanceområder og generelle konsekvenser for det europæiske markeds integrationsproces.

Manglende integration af nationale balanceringsmarkeder er en væsentlig hindring for udviklingen af et fælles europæisk elmarked. Muligheden for at byde ind på balancemarkederne i tilfælde af, at man ikke er aktiveret gennem enten spot- eller intraday markedet giver en øget afsætningsmulighed for markedsaktørerne. I dag handles både spot og intraday på europæisk plan, hvorfor der, for de danske aktører, er afsætningsmuligheder på europæisk plan på både spotmarkedet og intraday markedet. Derimod er der, indtil overgangen til den europæiske mFRR platform, kun afsætningsmuligheder på regulerkraftmarkedet i norden. Ud fra et markedsperspektiv bør de to markeder, og deres interaktion, være designet på en sådan måde, der giver incitament for markedsaktørerne til at opnå de mest effektive markeder i det samlede europæiske marked, og dermed afsætte deres ydelse i det marked der giver størst samfundsøkonomisk værdi. Dette opnås først til fulde, når norden overgår til den europæiske mFRR platform.

Danmark overgår til 15 min intraday, samtidig med, at ISP15 implementeres. Der opnås derfor først den fulde synergi mellem intraday markedet, og balancemarkederne, når de begge opererer med samme tidsopløsning. I tilfælde af, at der blev taget en beslutning om at overgå til 15 min ubalancemarkeder, inden man overgik til 15 min intraday-markeder, ville dette medføre manglende mulighed for/incitament til at handle sig i balance i driftskvarteret, og balancemarkederne ville dermed ikke opnå den påtænkte effekt.

Det vil derfor, som nævnt tidligere, først være muligt at tilkoble sig den europæiske mFRR markedsplatform, når ISP15 og 15 minutters intraday markeder implementeres, hvilket forventes at ske maj 2023. Der vurderes dog ikke at være konsekvenser på hverken forward, day-ahead eller intraday markederne ved en senere tilslutning til den europæiske mFRR platform.

Det vurderes samlet set ikke som muligt at tilkoble sig den europæiske mFRR platform før tidligst Q4 2023 / Q1 2024. Det vurderes ligeledes heller ikke at have signifikant effekt, at tilkoblingen tidligst sker Q4 2023 / Q1 2024.